

ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΚΡΙΤΩΝ

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
526

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1969

ΣΤ

89

ΣΧΒ

Προβλεπόμενα

ΑΡΧΑΙΑ Ε/Γ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΚΡΙΤΩΝ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΔΕΥΤΕΡΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΤ'

89

ΣΧΒ

Γραζων

(ΧΡΙΣΤΟΥ Α.) ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Γραζων

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
Κ Ρ Ι Τ Ω Ν
Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΛΛΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΕΔΩΡΗΣΑΤΟ

Ο. Γ. Δ. Β.

αδδ. αριθ. εισαγ. *3996* καθ έτους 1969

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1969

202
403
279B
596

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Κ. Ρ. Ι. Τ. Ω. Ν.

Ε. Π. Σ. Σ.

Σ. Α. Α. Α.

ΣΤΑΘΟΣ ΣΥΝΕΧΕΥΣΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Αθήνα, 1998

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
Ε. Π. Σ. Σ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αἱ θανατικαὶ ποιναὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξετελοῦντο ἀμέσως. Εἰς τὴν περίπτωσιν ὅμως τοῦ Σωκράτους ἡ ἐκτέλεσις τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀνεβλήθη ἐκ τυχαίου περιστατικοῦ. Τὴν προηγουμένην τῆς δίκης συνέβη νὰ εἶναι ἕτοιμον πρὸς ἀπόπλουν διὰ τὴν Δῆλον τὸ ἱερὸν πλοῖον τῶν Ἀθηναίων. Θὰ μετέφερον ἐκεῖ τὴν ἐπίσημον ἀντιπροσωπίαν τῆς πόλεως, τοὺς θεωροῦς, διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὰς μεγάλας ἑορτὰς τῶν γενεθλίων τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, αἱ ὁποῖαι ἐτελοῦντο κατὰ μῆνα Μάιον. Συμφώνως ὅμως πρὸς παλαιὰν συνήθειαν, ἐφ' ὅσον χρόνον διήρκει ἡ θεωρία, δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἐκτελεσθῇ θανατικὴ ποινὴ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἵνα μὴ μολυνθῇ ἡ πόλις. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ Σωκράτης ἐνεκλείσθη εἰς τὰς φυλακὰς μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ πλοίου.

Ἀλλὰ τὸ πλοῖον λόγῳ τρικυμίας ἐβράδυνεν νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν Πειραιᾶ ἐπὶ ὀλόκληρον μῆνα. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο οἱ μαθηταὶ καὶ φίλοι τοῦ Σωκράτους συνήρχοντο καθ' ἑκάστην εἰς τὸ δεσμοτήριον καὶ συνεζήτουν μετ' αὐτοῦ, ὅπως καὶ πρότερον. Εἰς ἐκ τῶν φίλων του τούτων ἦτο ὁ γνωστός ἤδη εἰς ἡμᾶς (Ἀπολογ. κεφ. 22 καὶ 28) Κρίτων, πλούσιος Ἀθηναῖος, συνηλικιώτης καὶ συνδημότης τοῦ Σωκράτους. Ὁ Κρίτων λοιπὸν οὗτος καὶ προηγουμένως εἶχε προτρέψει κατ' ἐπανάληψιν τὸν Σωκράτη νὰ δραπετεύσῃ καὶ τώρα, ὅτε ἔμαθεν, ὅτι μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας τὸ πλοῖον θὰ φθάσῃ εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἔσπευσεν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς τὸ δεσμοτήριον, διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ ἐντονώτερον τὴν πρότασίν του. Κατὰ τὴν νυκτερινὴν αὐτὴν συνάντησιν διεξάγεται ὁ παρῶν διάλογος, τὸν ὁποῖον ἐξεληθὼν ὁ Κρίτων διηγεῖται εἰς τοὺς συνηθροισμένους καὶ ἀναμένοντας τὸ ἀποτέλεσμα τῆς νέας ἀποπέρας του μαθητάς. Τὴν διήγησιν ταύτην τοῦ Κρίτωνος λαβὼν ὡς ὑπόθεσιν ὁ Πλάτων συνέθεσε τὸν ὁμώνυμον διάλογον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναπτύσσονται ὑψίστης σημασίας ἠθικαὶ καὶ πατριωτικαὶ ἰδέαι.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ

(Ἡ ΠΕΡΙ ΠΡΑΚΤΕΟΥ, ΗΘΙΚΟΣ)

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ :

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΩΝ

1. ΣΩ. Τί τηνικάδε ἀφῖξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρῶ ἔτι ἐστίν ;

ΚΡ. Πάνυ μὲν οὔν.

ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα ;

ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

ΣΩ. Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμοτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.

ΚΡ. Εὐνήθησ ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἤκεις ἢ πάλαι ;

ΚΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι.

ΣΩ. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθύς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι ;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἠθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αισθανόμενος, ὡς ἠδέως καθεύδεις. καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἤδιστα διάγοις. καὶ πολλάκις μὲν δή σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νυκτὶ παρεστῶση ζυμφορᾷ, ὡς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πρᾶως φέρεις.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἂν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἶη ἀγανακτεῖν τηλικούτων ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις

ξυμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸ ἀφῖξαι;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὃ Σώκρατες, φέρων χαλεπὴν οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλὰ ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδεύουσιν πᾶσι χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἀνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφίκεται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με;

ΚΡ. Οὐ τοι δὴ ἀφίκεται, ἀλλὰ δοκεῖ μὲν μοι ἕξειν τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἤκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγελιῶν, ὅτι ἕξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὔριον ἔσται, ὃ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

2. ΣΩ. Ἄλλ', ὃ Κρίτων, τύχῃ ἀγαθῇ. εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω, οὐ μέντοι οἶμαι ἕξειν αὐτὸ τήμερον.

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι ἐρῶ. τῇ γὰρ που ὑστεραία δεῖ με ἀποθνήσκειν ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασὶ γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἕξειν, ἀλλὰ τῆς ἐτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἐόρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐγεῖραί με.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν. ὃ Σώκρατες,

ἡματί κεν τριτάτῳ Φθίην εἰρίβωλον ἴκοιο.

ΚΡ. Ἄστοπον τὸ ἐνύπνιον, ὃ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργές μὲν οὖν, ὡς γέ μοι δοκεῖ, ὃ Κρίτων.

3. ΚΡ. Λίαν γε, ὡς ἔοικεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι. ὡς ἐμοί, ἐὰν σὺ ἀποθά- νης, οὐ μία ζυμφορά ἐστιν, ἀλλὰ χωρὶς μὲν σοῦ ἔστερῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα μήποτε εὐρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, ὡς οἷός τ' ὦν σε σώζειν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελῆσαι. καίτοι τίς ἂν αἰσχίων εἶη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοί, ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε ἡμῶν προθυμουμένων.

ΣΩ. Ἄλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἳ γὰρ ἐπιεικέστατοι, ὧν μᾶλλον ἄξιον φρον- τίζειν, ἠγγήσονται αὐτὰ οὕτω πεπραῆχθαι, ὥσπερ ἂν πραχθῆ.

ΚΡ. Ἄλλ' ὀρθῶς δὴ, ὅτι ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλειν. αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα νυνί, ὅτι οἳοί τ' εἰσὶν οἳ πολλοὶ οὐ τὰ σμικρότατα τῶν κακῶν ἐξ- εργαζέσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα σχεδόν, ἐὰν τις ἐν αὐτοῖς δια- βεβλημένος ᾖ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὄφελον, ὦ Κρίτων, οἳοί τ' εἶναι οἳ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι, ἵνα οἳοί τ' ἦσαν καὶ τὰ μέ- γιστα ἀγαθὰ, καὶ καλῶς ἂν εἶχε. νῦν δ' οὐδέτερα οἳοί τε οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο, ὅ τι ἂν τύχῃσι.

4. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐχέτω. τάδε δέ, ὦ Σώκρα- τες, εἰπέ μοι. ἄρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ καὶ τῶν ἄλλων ἐπι- τηδείων, μή, ἐὰν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθης, οἳ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχῃσι ὡς σὲ ἐνθένδε ἐκκλέψασι, καὶ ἀναγκα- σθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν ἢ συχνὰ χρήματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τούτοις παθεῖν; εἰ γὰρ τι τοιοῦτον φο- βεῖ, ἕασον αὐτὸ χαίρειν. ἡμεῖς γὰρ που δίκαιοι ἐσμεν σώσαν-

τές σε κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, ἐὰν δέη, ἔτι τούτου μείζω. ἀλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖ.

ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθοῦμαι, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα πολλά.

ΚΡ. Μήτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ τὰργύριόν ἐστιν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαί σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ ὄραξ τούτους τοὺς συκοφάντας ὡς εὐτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἱκανά. ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἶει δεῖν ἀναλίσκειν τὰμά, ξένοι οὗτοι ἐνθάδε ἔτοιμοι ἀναλίσκειν. εἰς δὲ καὶ κεκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος. ἔτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ, ὥστε, ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμης σαυτὸν σῶσαι, μήτε, ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθών, ὃ τι χρῶο σαυτῶ. πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε, ὅποι ἂν ἀφίκη, ἀγαπήσουσί σε. ἐὰν δὲ βούλη εἰς Θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἳ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

5. Ἐπι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαυτὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι. καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σαυτὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροὶ σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσάν σε διαφθεῖραι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς σαυτοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς σοι ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχήσει καταλιπών, καὶ τὸ σὸν μέρος, ὃ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσι· τεύξονται δέ, ὡς τὸ εἶκός, τοιούτων, οἷάπερ εἴωθε γίγνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ οὐ χρῆ ποιεῖσθαι παῖδας ἢ ξυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα· σὺ δὲ μοι δοκεῖς τὰ βραθυμότατα αἰρεῖσθαι· χρῆ δέ,

ἄπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἔλοιτο, ταῦτα αἰρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντός τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι. ὡς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδεῖων αἰσχύνομαι, μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σὲ ἀνανδρία τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπραῆχθαι, καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον ὡς εἰσῆλθεν ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης ὡς ἐγένετο, καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί, ὥσπερ κατὰ γελως τῆς πράξεως, κακία τινὶ καὶ ἀνανδρία τῇ ἡμετέρᾳ διαπεφευγέναι ἡμᾶς δοκεῖν, οὔτινές σε οὐχὶ ἐσώσαμεν οὐδὲ σὺ σαυτὸν, οἶόν τε ὃν καὶ δυνατὸν, εἴ τι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν. ταῦτα οὖν, ὦ Σώκρατες, ὅρα μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰσχρᾷ ἦ σοὶ τε καὶ ἡμῖν. ἀλλὰ βουλευέου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλευέσθαι ἔτι ὦρα, ἀλλὰ βεβουλευῆσθαι. μία δὲ βουλή· τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς πάντα ταῦτα δεῖ πεπραῆχθαι. εἰ δέ τι περιμενοῦμεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἶόν τε. ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ Σώκρατες, πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει.

6. ΣΩ. ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ ἀξία, εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἴη. εἰ δὲ μή, ὅσῳ μείζων, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρα· σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μή· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν ἀλλὰ καὶ αἰεὶ τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται. τοὺς δὲ λόγους, οὓς ἐν τῷ ἔμ-προσθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδὴ μοι ἤδε ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὅμοιοι φαίνονται μοι καὶ τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ, ὥσπερ καὶ πρότερον. ὦν ἐὰν μὴ βελτίῳ ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὖ ἴσθι, ὅτι οὐ μὴ σοὶ ξυγχαρήσω, οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολλῶν δύναμις ὥσπερ παῖδας ἡμᾶς μορμολύττηται, δεσμούς καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις. πῶς οὖν ἂν μετριώτατα σκοποῖμεθα αὐτά; εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν λό-

γον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν, πότερον καλῶς ἐλέγετο ἐκάστοτε ἢ οὐ, ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν νοῦν, ταῖς δὲ οὐ. ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέγετο, νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο, ὅτι ἄλλως ἔνεκα λόγου ἐλέγετο, ἦν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς ; ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγ' ἐπισκέψασθαι, ὧ Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ, εἴ τί μοι ἀλλοιότερος φανεῖται, ἐπειδὴ ὧδε ἔχω, ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν ἢ πεισόμεθα αὐτῶ. ἐλέγετο δέ πως, ὡς ἐγὼμαι, ἐκάστοτε ὧδε ὑπὸ τῶν οἰομένων τι λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν, ἅς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι, δέοι τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μή· τοῦτο πρὸς θεῶν, ὧ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι ; σὺ γάρ, ὅσα γε τάνθρώπεια, ἐκτὸς εἶ τοῦ μέλλειν ἀποθνήσκειν αὔριον, καὶ οὐκ ἂν σε παρακρούει ἢ παροῦσα ξυμφορὰ· σκόπει δὴ· οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι, ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ, τί φῆς ; ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται ;

ΚΡ. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πονηρὰς μή ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων ;

ΚΡ. Πῶς δ' οὐ ;

7. ΣΩ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο ; γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον παντὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ φόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου, ὃς ἂν τυγχάνῃ ἰατρὸς ἢ παιδοτρίβης ὢν ;

ΚΡ. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς φόγους καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

ΚΡ. Δῆλα δῆ.

ΣΩ. Ταύτη ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον καὶ ἔδεστέον γε καὶ ποτέον, ἧ ἂν τῷ ἐνὶ δοκῆ, τῷ ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαίοντι μᾶλλον ἢ ἡ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ ἀτιμάσας αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν λόγους καὶ μηδὲν ἐπαϊόντων, ἄρα οὐδὲν κακὸν πείσεται ;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὐ ;

ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο ; καὶ ποῖ τείνει, καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος ;

ΚΡ. Δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ διόλλυσι.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὧ Κρίτων, οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διώμεν, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχυρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλή ἡμῖν ἔστι, πότερον τῆ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἔπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτὴν ἢ τῆ τοῦ ἑνός, εἴ τίς ἔστιν ἐπαίων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους ; ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο, τῷ δὲ ἀδίῳ ἀπώλλυτο. ἢ οὐδὲν ἔστι τοῦτο ;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὧ Σώκρατες.

8. ΣΩ. Φέρε δῆ, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθειρόμενον διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῆ τῶν ἐπαϊόντων δόξῃ, ἄρα βιωτὸν ἡμῖν ἔστιν διεφθαρμένου αὐτοῦ ; ἔστι δὲ που τοῦτο τὸ σῶμα. ἢ οὐχί ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἔστιν μετὰ μοχθηροῦ καὶ διεφθαρμένου σώματος ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρμένου, ὃ τὸ ἄδικον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν ; ἢ φαυλότερον ἡγγούμεθα εἶναι τοῦ σώματος ἐκεῖνο, ὃ τι ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων, περὶ ὃ ἢ τε ἀδικία καὶ ἢ δικαιοσύνη ἐστίν ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄλλὰ τιμιώτερον ;

ΚΡ. Πολύ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ βέλτιστε, πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὃ τι ὁ ἐπαίων περὶ δικαίων καὶ ἀδίκων, ὃ εἷς καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια. ὥστε πρῶτον μὲν ταύτη οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ, εἰσηγούμενος τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὲν δῆ, φαίη γ' ἂν τις, οἷοί τε εἰσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ ἀποκτινύουσι.

ΚΡ. Δῆλα δὴ καὶ ταῦτα· φαίη γὰρ ἂν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, οὗτός τε ὁ λόγος, ὃν διεληλύθαμεν, ἔμοιγε δοκεῖ ὁμοῖος εἶναι τῷ καὶ πρότερον. καὶ τόνδε αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὐ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν.

ΚΡ. Ἄλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταῦτόν ἐστι, μένει ἢ οὐ μένει ;

ΚΡ. Μένει.

9. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειραῖσθαι ἐξιέναι μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον. καὶ ἐὰν μὲν φαίνηται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μή, ἐῷμεν. ἄς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περὶ τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παίδων τροφῆς, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὦ Κρίτων, σκέμματα ἢ τῶν βραδίως ἀπο-

κτινύντων καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἂν, εἰ οἳοί τ' ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῶ, τούτων τῶν πολλῶν. ἡμῖν δ' ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ ἡ ὕπερ νῦν δὲ ἐλέγομεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελοῦντες τούτοις τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσι καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν πάντα ταῦτα ποιῶντες. κἂν φαινόμεθα ἀδίκᾳ αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐδέη ὑπολογίζεσθαι οὐτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὀτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ὅρα δέ, τί δρῶμεν.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ ἄγαθέ, κοινῇ καὶ εἴ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε, καὶ σοὶ πείσομαι. εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρῆ ἐνθένδε ἀκόντων Ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι. ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιῶμαι πείσαι σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος. ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, ἐὰν σοὶ ἰκανῶς λέγηται, καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ἂν μάλιστα οἴη

ΚΡ. Ἄλλὰ πειράσομαι.

10. ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἐκόντας ἀδικητέον εἶναι ἢ τινὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὐ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῶ ἐμπροσθεν χρόνῳ ὠμολογήθη; — ὕπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο — ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκεῖναι αἱ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις ἐκκεχυμέναι εἰσί, καὶ πάλαι, ὦ Κρίτων, ἄρα τηλικοῖδε γέροντες ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παιδῶν οὐδὲν διαφέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει, ὥσπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν, εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἴτε μή, καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ πραότερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῶ ἀδικοῦντι καὶ

κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει ὄν παντὶ τρόπῳ ; φημέν ἢ οὐ ;

ΚΡ. Φημέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται, ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ ; κακουργεῖν δεῖ, ὦ Κρίτων, ἢ οὐ ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ ; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὡς οἱ πολλοὶ φασι, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γάρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὅτιοῦν πάσχη ὑπ' αὐτῶν. καὶ ὅρα, ὦ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῆς. οἶδα γάρ, ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μὴ, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλὰ ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν, ὁρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλευόμενα. σκόπει δῆ οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα, πότερον κοινωνεῖς καὶ ξυνδοκεῖ σοι καὶ ἀρχόμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὡς οὐδέποτε ὁρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς, ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς ; ἐμοὶ μὲν γάρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ, σοὶ δὲ εἴ πῃ ἄλλη δέδοκται, λέγε καὶ δίδασκε. εἰ δ' ἐμμένεις τοῖς πρόσθεν, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε.

ΚΡ. Ἄλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέγε.

ΣΩ. Λέγω δῆ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δ' ἐρωτῶ· πό-

τερον ἂν τις ὁμολογήσῃ τῷ δίκαια ὄντα ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον ;

ΚΡ. Ποιητέον.

11. ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθρει· ἀπιόντες ἐνθένδε ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τινὰς ποιούμεν, καὶ ταῦτα οὐς ἤκιστα δεῖ, ἢ οὐ ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὁμολογήσαμεν δίκαιαίς οὖσιν ἢ οὐ ;

ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΣΩ. Ἄλλ' ὧδε σκόπει· εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε εἶτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο· «εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῶ ἔχεις ποιεῖν ; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ, ᾧ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τοὺς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ ξύμπασαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος ; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ἣ αἱ γεγόμεναι δίκαι μὴδὲν ἰσχύουσι, ἀλλὰ ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίγνονται καὶ διαφθείρονται ; » τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα ; πολλὰ γὰρ ἂν τις ἔχοι, ἄλλως τε καὶ ρήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, ὅτι ἡδίκηει γὰρ ἡμᾶς ἢ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινεν ; ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν ;

ΚΡ. Ταῦτα νῆ Δία, ὦ Σώκρατες.

12. ΣΩ. Τί οὖν, ἂν εἴπωσιν οἱ νόμοι. « ὦ Σώκρατες, ἢ καὶ ταῦτα ὁμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοὶ ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις, αἷς ἂν ἢ πόλις δικάζῃ ; » εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζοιμεν λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι « ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ εἴωθας χρῆσθαι τῷ

ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι. φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν ἡμῖν καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι ; οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγενήσαμεν ἡμεῖς, καὶ δι' ἡμῶν ἐλάμβανε τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ καὶ ἐφύτευσέ σε ; φράσον οὖν τούτοις ἡμῶν, τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους, μέμφει τι, ὡς οὐ καλῶς ἔχουσιν ; » « οὐ μέμφομαι », φαίην ἄν. « ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παιδείαν, ἐν ἣ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης ; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγμένοι νόμοι παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῷ σε ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν ; » « καλῶς », φαίην ἄν. « Εἶεν. ἐπειδὴ δὲ ἐγένου τε καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχεις ἄν εἰπεῖν πρῶτον μὲν, ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι ; καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἄρ' ἐξ ἴσου οἶε εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν καὶ ἅττ' ἄν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἶε δίκαιον εἶναι ; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοὶ τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, εἶ σοὶ ὧν ἐτύγχανεν, ὥστε, ἅπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν οὔτε τυπτόμενον ἀντιτύπτειν οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά ; πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε, ἐάν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγοῦμενοι εἶναι, καὶ σὺ αὖ ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα, καθ' ὅσον δύνασαι, ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι, καὶ φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενος ; ἢ οὕτως εἶ σοφός, ὥστε λέλθῃ σε, ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερον ἐστὶν ἢ πατρὶς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοῖρα καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπέικειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν, ἢ ἄν κελεύῃ, καὶ πάσχειν, ἐάν τι προστάτῃ παθεῖν

ήσυχίαν ἄγοντα, ἐάν τε τύπτεσθαι, ἐάν τε δεῖσθαι, ἐάν τε εἰς πόλεμον ἄγη τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέον ταῦτα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχὶ ὑπεικτέον οὐδὲ ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον ἃ ἂν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς, ἣ πείθειν αὐτήν, ἣ τὸ δίκαιον πέφυκε βιάζεσθαι δὲ οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἦττον τὴν πατρίδα ; » τί φήσομεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων ; ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους ἢ οὐ ;

ΚΡ. "Εμοίγε δοκεῖ.

13. ΣΩ. « Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες », φαῖεν ἂν ἴσως οἱ νόμοι, « εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δρᾶν, ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς. ἡμεῖς γὰρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, μεταδόντες ἀπάντων ὧν οἰοί τε ἤμεν καλῶν σοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι πολίταις, ὅμως προαγορευόμεν τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναί ᾿Αθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐπειδὴν δοκιμασθῆ καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, ᾧ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὐτοῦ ἀπιέναι ὅποι ἂν βούληται. καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων ἐμποδὼν ἐστίν οὐδ' ἀπαγορεύει, ἐάν τε τις βούληται ὑμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις, ἐάν τε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἔλθῶν, ἰέναι ἐκεῖσε ὅποι ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ αὐτοῦ. ὅς δ' ἂν ὑμῶν παραμείνη, ὁρῶν ὃν τρόπον ἡμεῖς τάς τε δίκας δικάζομεν καὶ τᾶλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἤδη φαμέν τοῦτον ὠμολογηκέναί ἔργῳ ἡμῖν, ἃ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν, ποιήσιν ταῦτα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον τριχῆ φαμεν ἀδικεῖν, ὅτι τε γεννηταῖς οὖσιν ἡμῖν οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τροφεῦσι, καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἡμῖν πείθεσθαι οὔτε πείθεται οὔτε πείθει ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιούμεν, προτιθέντων ἡμῶν καὶ οὐκ ἀγρίως ἐπιταττόντων ποιεῖν,

ἂ ἄν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἐφιέντων δυοῖν θάτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς ἢ ποιεῖν, τούτων οὐδέτερα ποιεῖ».

14. «Ταύταις δὴ φαμεν καὶ σέ, ὦ Σώκρατες, ταῖς αἰτίαις ἐνέ-
ξεσθαι, εἶπερ ποιήσεις ἂ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναίων
σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα». εἰ οὖν ἐγὼ εἶπομι· «διὰ τί δὴ;»
ἴσως ἂν μου δικαίως καθάπτοιτο λέγοντες, ὅτι ἐν τοῖς μάλ-
ιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὠμολογηκῶς τυγχάνω ταύτην
τὴν ὁμολογίαν· φαῖεν γάρ ἂν, ὅτι «Σώκρατες, μεγάλα ἡμῖν
τούτων τεκμήριά ἐστιν, ὅτι σοὶ καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ ἡ
πόλις· οὐ γὰρ ἂν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων δια-
φερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μὴ σοὶ διαφερόντως ἤρεσκε,
καὶ οὐτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ
ἄπαξ εἰς Ἴσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδαμῶσε, εἰ μὴ ποι στρατευ-
σόμενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε, ὥσπερ οἱ
ἄλλοι ἄνθρωποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδὲ ἄλλων
νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοὶ ἱκανοὶ ἤμεν καὶ ἡ ἡμε-
τέρα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ἡροῦ καὶ ὠμολόγεις καθ' ἡμᾶς
πολιτεύσεσθαι, τά τε ἄλλα καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὡς
ἀρεσκούσης σοὶ τῆς πόλεως, ἔτι τοίνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐξῆν
σοὶ φυγῆς τιμῆσασθαι, εἰ ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς
πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε ἐκούσης ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν
ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ ἀγανακτῶν, εἰ δέοι τεθνάναι σε, ἀλλὰ
ἡροῦ, ὡς ἔφησθα, πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὔτε ἐκείνους
τούς λόγους αἰσχύνει, οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπει, ἐπι-
χειρῶν διαφθεῖραι, πράττεις τε ἅπερ ἂν δοῦλος φαυλότατος
πράξειεν, ἀποδιδράσκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνηθήκας τε καὶ
τὰς ὁμολογίας, καθ' ἃς ἡμῖν ξυθέου πολιτεύεσθαι. πρῶτον
μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ ἀπόκριναί, εἰ ἀληθῆ λέγομεν φά-
σκοντές σε ὠμολογηκῆναι πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς ἔργῳ, ἀλλ'

οὐ λόγῳ, ἢ οὐκ ἀληθῆ»). τί φῶμεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων ; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν ;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. («Ἄλλο τι οὖν», ἂν φαῖεν, «ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, οὐχ ὑπὸ ἀνάγκης ὁμολογήσας οὐδὲ ἀπατηθεὶς οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλευσασθαι, ἀλλ' ἐν ἔτεσιν ἑβδομήκοντα, ἐν οἷς ἐξῆν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ ἠρέσκομεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολογίαι εἶναι, σὺ δὲ οὔτε Λακεδαίμονα προηροῦ οὔτε Κρήτην, ἃς δὴ ἐκάστοτε φῆς εὐνομεῖσθαι, οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐδὲ τῶν βαρβαρικῶν, ἀλλὰ ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας ἢ οἱ χωλοὶ τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι· οὕτω σοι διαφερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἤρεσκεν ἢ πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι· τίνοι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμένεις τοῖς ὁμολογημένοις ; ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες· καὶ οὐ καταγέλαστός γε ἔσει ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθῶν »).

15. «Σκόπει γὰρ δὴ, ταῦτα παραβὰς καὶ ἐξαμαρτάνων τι τούτων τί ἀγαθὸν ἐργάσει σαυτὸν ἢ τοὺς ἐπιτηδείους τοὺς σαυτοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύσουσί γέ σου οἱ ἐπιτήδαιοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆναι τῆς πόλεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδόν τι δῆλον· αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατά τινα πόλεων ἔλθῃς, ἢ Θήβας ἢ Μεγαράδε — εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφότεραι — πολέμιος ἦξεις, ὦ Σώκρατες, τῇ τούτων πολιτείᾳ, καί, ὅσοι περ κήδονται τῶν αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέψονται σε διαφθορέα ἡγούμενοι τῶν νόμων καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι· ὅστις γὰρ νόμων διαφθορεὺς ἐστί, σφόδρα που δόξειεν ἂν νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι. πότερον οὖν φεύξει τὰς τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ τῶν ἀνδρῶν

τοὺς κοσμιωτάτους ; καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἄρα ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται ; ἢ πλησιάσεις τούτοις καὶ ἀναισχυντήσεις διαλεγόμενος ; — τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες, ἢ οὐσπερ ἐνθάδε, ὡς ἢ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι ; καὶ οὐκ οἶει ἄσχημον ὄν φανεῖσθαι τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα ; οἴεσθαί γε χρή· ἀλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς, ἤξεις δὲ εἰς Θετταλίαν παρὰ τοὺς ξένους τοὺς Κρίτωνος· ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως ἂν ἡδέως σου ἀκούοιεν, ὡς γελοίως ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου ἀπεδίδρασκες σκευὴν τέ τινα περιθέμενος, ἢ διφθέραν λαβών, ἢ ἄλλα, οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας· ὅτι δὲ γέρων ἀνὴρ σμικροῦ χρόνου τᾶ βίῃ λοιποῦ ὄντος, ὡς τὸ εἶκός, ἐτόλμησας οὕτως αἰσχυρῶς ἐπιθυμεῖν ζῆν, νόμους τοὺς μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς ὅς ἐρεῖ ; ἴσως, ἂν μὴ τινα λυπῆς· εἰ δὲ μὴ, ἀκούσει, ὦ Σώκρατες, πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ· ὑπερχόμενος δὴ βιώσει πάντας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων — τί ποιῶν ἢ εὐωχούμενος ἐν Θετταλίᾳ, ὡσπερ ἐπὶ δεῖπνον ἀποδεδημηκῶς εἰς Θετταλίαν ; λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν ἔσονται ; ἀλλὰ δὴ τῶν παιδῶν ἕνεκα βούλει ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύσῃς ; τί δὲ ; εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγῶν θρέψεις τε καὶ παιδεύσεις, ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτο σοῦ ἀπολαύσωσιν ; ἢ τοῦτο μὲν οὐ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι σοῦ ζῶντος βέλτιον θρέψονται καὶ παιδεύονται, μὴ ξυνόντος σοῦ αὐτοῖς ; οἱ γὰρ ἐπιτήδειοι οἱ σοὶ ἐπιμελήσονται αὐτῶν. πότερον ἂν εἰς Θετταλίαν ἀποδημήσῃς, ἐπιμελήσονται, ἂν δὲ εἰς Ἄδου ἀποδημήσῃς, οὐχὶ ἐπιμελήσονται ; εἶπερ γέ τι ὄφελος αὐτῶν ἔστι τῶν σοι φασκόντων ἐπιτηδείων εἶναι, οἴεσθαί γε χρή ».

16. « Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τρο-

φεῦσι μήτε παιῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Ἄδου ἐλθὼν ἔχῃς πάντα ταῦτα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοι φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἄμεινον εἶναι οὐδὲ δικαιοτέρου οὐδὲ ὀσιώτερου, οὐδὲ ἄλλω τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε ἐκεῖσε ἀφικομένω ἄμεινον ἔσται. ἀλλὰ νῦν μὲν ἡδικοημένος ἄπει, ἐὰν ἀπίης, οὐχ ὑφ' ἡμῶν τῶν νόμων, ἀλλὰ ὑπ' ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως αἰσχυρῶς ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντικακουρήσας, τὰς σαυτοῦ ὁμολογίας τε καὶ ξυνηθείας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβάς καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους, οὓς ἤκιστα ἔδει, σαυτόν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἄδου νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέξονται, εἰδότες, ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μὴ σε πείση Κρίτων ποιεῖν ἃ λέγει μᾶλλον ἢ ἡμεῖς ».

17. Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε Κρίτων, εὖ ἴσθι, ὅτι ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τῶν αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἡχὴ τούτων τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἐὰν λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς, ὅμως μέντοι εἴ τι οἶει πλέον ποιήσῃν, λέγε.

ΚΡ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἐὰ τοίνυν, ὦ Κρίτων, καὶ πράττωμεν ταύτη, ἐπειδὴ ταύτη ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝΑ

1. **τηνικάδε** = τοιαύτην ὥραν, τόσον πρῶί. — **ἔτι** = πλέον. — **πάνυ μὲν οὖν** = καὶ πολὺ μάλιστα, βεβαιότατα. — **πηνίκα μάλιστα** = ποία ὥρα περίπου. — **ἄρθρος**· ἐκαλεῖτο ἄρθρος ὁ χρόνος ὁ μετὰ τὸ μεσονύκτιον μέχρι τῆς αὐγῆς. — **βαθὺς** λέγεται ὁ ἄρθρος, ὁ ὁποῖος ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὰ ἐξημεράματα, ἢ βαθειὰ αὐγή, ὅπως λέγομεν σήμερον. — **θαυμάζω** = ἀπορῶ. — **ὅπως ἠθέλησε**· ἀπορεῖ ὁ Σωκράτης πῶς ἐπετρέπη ἢ εἰσόδος εἰς τὸν Κρίτωνα, διότι τὸ δεσμοτήριον δὲν ἦνοιγε πρῶί. — **ὑπακούω**· ἐπὶ θυρωροῦ = ἀποκρίνομαι εἰς τὸ κτύπημα καὶ ἀνοίγω τὴν θύραν. — **ξυνήθης** = σχετικός, γνωστός. — **διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν**· ὁ Κρίτων πολλάκις ἐπεσκέφθη τὸ δεσμοτήριον κατὰ τὰ ἐν τῇ εἰσαγωγῇ εἰρημένα (σ. 69). — **καὶ τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἔμοῦ**· ὁ πρῶτος καὶ συνδέει τὸ **ξυνήθης ἐστὶ** καὶ **εὐεργέτηται**, ὁ δεύτερος εἶναι ἐπιδοτικός οὐ μόνον συνήθης ἐστὶ, ἀλλὰ καὶ εὐεργέτηται = προσέτι καί... — **ἄρτι** = ταύτην τὴν στιγμήν. — **ἐπεικῶς πάλαι** = ἀρκετὰ πρὸ πολλοῦ, ἔχω κάμποσιν ὥραν ποῦ ἦλθα. — **εἶτα**· ἐπὶ ἐρωτήσεως δηλοῖ ἀπορίαν καὶ θαυμασμόν = καὶ ὕστερα. — **ἐπεγείρω** = ἐξυπνίζω (διὰ τινὰ σκοπόν). — **οὐδ' αὐτὸς** = οὐδ' ἐγὼ αὐτός. — **οὐ μὰ τὸν Δία... οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον**. . . ὅχι μὰ τὸν Δία, οὐδ' ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ εὐρίσκωμαι εἰς τόσιν ἀγρυπνίαν καὶ λύπην—εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκομαι—, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον νὰ τὴν μεταδώσω καὶ εἰς σέ. — **αἰσθάνομαι** = βλέπω. — **ὡς**· εἰδικός. — **δη** = ἦδη. — **τρόπος** = τάξις, τὴν ὁποίαν τηρεῖ κανεὶς εἰς τὸν βίον του, χαρακτήρ. Ὁ χαρακτήρ τοῦ Σ. ἦτο εὐθυμός. — **ὡς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πράως φέρεις**. ἐπεξήγησις εἰς τὴν γεν. τοῦ **τρόπου**. — **πλημμελὲς** = ἀνάρμοστον. — **ἀγανακτεῖν**· ὑποκ. τινὰ ἢ ἐμέ. — **τηλικούτον ὄντα**· ὁ Σωκράτης ἦτο τότε 70 ἐτῶν. — **ἀλίσκομαι** = περιπίπτω. — **οὐδέν**. ἐπίρρ. = οὐδόλως. — **ἐπιλύεται ἢ ἡλικία** = ἐμποδίζει ἢ ἡλικία. — **τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν**· εἶναι τὸ συμπέρασμα τοῦ **ἐπιλύεται** = ὥστε νὰ μὴ ἀγανακτοῦν. — **τύχη**· μέση λέξις σημαίνουσα εὐτυ-

χίαν καὶ δυστυχίαν.— ἔστι ταῦτα· ἔνν. ἀληθῆ.—ἀλλὰ τί δὴ.. ἀφί-
 ξαι· ἐπανάρχεται εἰς τὰ προηγούμενα=ἀλλὰ (διὰ τὸ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ
 προαίμενον) διατὶ τέλος πάντων ἔχεις ἔλθει.—**χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν**
 συνωνυμία.— **χαλεπὸς** = δυσάρεστος.— **φέρων**· ἔνν. ἀφίγμαι.— **ἐπι-
 τήδειοι** = φίλοι· ἀλλαχού λέγονται **ἐταῖροι, γνῶριμοι, συνόντες**.—
ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι· τὸ πλήρες = **ἐν τοῖς φέρουσι**
βαρέως ἐγὼ βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.— **τίνα ταύτην**· δηλ. **φέ-
 ρεις**· τὸ πλήρες. **τίς ἐστὶν αὕτη ἡ ἀγγελία, ἣν φέρεις**.—**τὸ πλοῖον**
 ἡ Δηλιάς ναῦς, ἡ ὁποία ἐστέλλετο κατ' ἔτος εἰς Δῆλον μετὰ τῶν ἐπι-
 σήμων ἀντιπροσώπων τῆς πόλεως, τῶν Δηλιαστῶν.— **οὐ τοι** = ὄχι βέ-
 βαια.— **δὴ** = ἤδη.— **(δοκεῖ) μὲν = (δοκεῖ) μὴν** = ἀσφαλῶς.— **ἐξ
 ὧν = ἐκ τούτων ἅ.**—**ἦγοντες ἀπὸ Σουνίου**· εἰς τὴν εὐλίμενον
 παραλίαν τοῦ Σουνίου εἶχε καταπλεύσει τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου, ἐμποδιζό-
 μενον ὑπὸ τῶν ἀνέμων νὰ κατευθυνθῆ εἰς Πειραιᾶ.

2. **τύχη ἀγαθῆ** = ἡ ὥρα ἡ καλή.— **ταύτη**· ἐπίρρ. = οὕτως.—
γάρ = βεβαίως.— **που** = ἂν δὲν ἀπατῶμαι.— **γέ τοι δὴ** = βεβαίως.—
οἱ τούτων κύριοι· δηλ. οἱ ἔνδεκα (ἴδε Ἀπολ. κεφ. 27).— **τῆς
 ἐπιούσης ἡμέρας**· ἔννοσέ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, περὶ τῆς ὁποίας ὁ Κρί-
 των εἶπε δις **τῆμερον**. Ἐπειδὴ ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν διελέγοντο,
 ἦτο ὄρθρος βαθὺς καὶ δὲν εἶχε φανῆ ἀκόμη ἡ ἡμέρα, ὁ Σωκράτης
 ὀρθῶς τὴν ὠνόμασεν ἐπιούσαν.— **τῆς ἐτέρας**· ἦτοι τὴν ἐπομένην.—
ταύτης τῆς νυκτός· γενικὴ τοῦ χρόνου.— **κινδυνεύεις**· μετ' ἀπα-
 ρεμφάτου=φαίνεται.— **ἐν καιρῷ τινι**· τὸ τινι πρὸς ἐπίτασιν = εἰς
 πολὺ κατάλληλον ὥραν.— **καλῆ-εὐειδής**· τὸ πρῶτον γενικώτερον
 (=μὲ ὠραῖον παρουσιαστικόν) τοῦ δευτέρου, τὸ ὁποῖον λέγεται ἐπὶ
 τοῦ προσώπου μόνον. **λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα**· ὡς παρ' ἡμῖν τὸ λευ-
 κὸν θεωρεῖται χρῶμα τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς χαρᾶς δηλωτικόν, οὕτω
 καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ λευκὸν ἦτο σύμβολον ἀγνότητος καὶ ἀγιό-
 τητος.— **καλέσαι με καὶ εἰπεῖν**· ἡ μὲν κλήσις ἦτο τὸ «ὦ Σώκρα-
 τες», ὁ δὲ λόγος ὁ παρατιθέμενος ὁμηρικὸς στίχος («ἦματι κλπ.»).—
ἦματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἴχοιο· ὁ στίχος οὗτος ἔχει
 ληφθῆ ἐκ τῆς Ἰλιάδος (I 363), ὅπου ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπειλεῖ, ὅτι θὰ
 ἀπέλθῃ ἐκ τῆς Τροίας. Εὐστόχως δὲ μεταχειρίζεται ὁ Σωκράτης τὰς
 λέξεις τοῦ Ἀχιλλέως, μέλλοντος νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, περὶ
 τοῦ ἑαυτοῦ του, ὅστις πρόκειται ν' ἀποδημήσῃ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν,

ἢ ὅποια εἶναι ἡ ἀληθινὴ πατρίς.— Φθίην ἐρίβωλον. αἶτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως, τιθεμένη παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἄνευ προθέσεως.— ἐρίβωλος καὶ ἐριβῶλαξ = εὐφορος.— ἄτοπον = παράδοξον.— ἐναργῆς = φανερός.— μὲν οὖν = καὶ ὅμως, ἀλλ' ὅπως ἴσθιτε.

3. **λίαν γε** (ἐναργῆς) = καὶ πολὺ μάλιστα.— **ὦ δαιμόνιε**· ἐπὶ προσφωνήσεων φιλικῶν = θαμάσιε.— **ἔτι καὶ νῦν πείθου**· ἐξ αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι ὁ Κρίτων κατέβαλε καὶ πρότερον προσπαθείας νὰ πείσῃ τὸν Σωκράτη, ἀλλ' αὐταὶ ἀπέβησαν ἄκαρποι.— **χωρὶς μὲν σοῦ ἔστερησθαι** = πρὸς τὸ ἔστερησθαι σοῦ.— **ἀμελῆσαι**· ἐνν. τούτου.— **δόξα** = γνώμη.— **ἡμῶν προθυμουμένων**· ἐνν. ἐξάγειν = **εἰ καὶ ἡμεῖς ἡμεν πρόθυμοι**· ἐννοεῖ ὁ Κρίτων καὶ τοὺς συμμαθητάς του Σιμμίαν καὶ Κέβητα, ἴσως καὶ ἄλλους.— **ὦ μακάριε Κρίτων**· φιλόφρον προσφωνήσις = καλέ μου Κρίτων, καλότυχε...— **οἱ ἐπιεικέστατοι** = οἱ χρηστότατοι (ἂν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πολλούς, τὸν ὄχλον).— **ἡγήσονται... οὕτω πεπραῆχθαι, ὥσπερ ἂν πραχθῆ** = θὰ ἀποδώσουν εἰς τὴν πράξιν μας τὸν ἀληθῆ αὐτῆς χαρακτηρισμόν. Ἡ ἐννοια τῶν λόγων εἶναι, ὅτι ἡ γνώμη τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων θὰ εἶναι πάντοτε σύμφωνος πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἦτοι καὶ αὐτοὶ θὰ θεωρήσουν μὲν, ὅτι ἐπράχθησαν καλῶς, ἂν πράγματι ἐπράχθησαν καλῶς, τούναντίον δὲ θὰ θεωρήσουν, ὅτι ἐπράχθησαν αἰσχροῦς, ἂν πράγματι ἐπράχθησαν αἰσχροῦς.— **αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα νυνὶ** = ἡ ἰδική σου περίπτωσις τώρα πιστοποιεῖ.— **ἐν αὐτοῖς** = ἐνώπιον αὐτῶν.— **εἰ γὰρ ὄφελον... οἴοι τε εἶναι** = μακάρι νὰ ἤμποροῦσαν.— **νῦν δὲ οὐδέτερα οἴοι τε** = ἐνν. εἰσὶν ἐξεργάζεσθαι.— **οὔτε γὰρ φρόνιμον κλπ.** ὁ Σωκράτης θεώρει ὡς μέγιστον τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν τὴν φρόνησιν, τῶν δὲ κακῶν τὴν ἀφροσύνην· ἐκ τούτων δὲ οὔτε τὸ ἐν οὔτε τὸ ἄλλο δύνανται οἱ πολλοί· ὁ δὲ θάνατος, τὸν ὅποῖον ἔχουν τὴν δύναμιν οὔτοι νὰ ἐπιβάλλουν, δὲν εἶναι κατ' αὐτὸν μέγα κακόν.

4. **προμηθέομαι**· μετὰ γενικῆς ἢ αἰτιατικῆς = λαμβάνω πρόνοιαν, ἐνδιαφέρομαι.— **οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχουσιν**· πᾶς πολίτης Ἀθηναῖος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ εἰσαγάγῃ εἰς δίκην πάντα ἄλλον πολίτην ἐπὶ δημοσίῳ ἐγκλήματι. Ἐπειδὴ δὲ λόγῳ τῆς πληθώρας τῶν δικαστῶν ἦτο δύσκολος ὁ διαφωτισμὸς τῶν περὶ τῆς ἀθωότητος ἢ ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου καὶ τὸ πλεῖστον ἐξηρτᾶτο

ἀπὸ τὴν ρητορικὴν δεινότητα τοῦ κατηγοροῦ, οὐδεὶς ἦτο ἀσφαλῆς, οὐδ' ὁ ἀθρόωτος, ὅτι θὰ διέφυγε τὴν καταδίκην. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἐδημιουργήθη εἰς τὰς Ἀθήνας πλῆθος συκοφαντῶν, οἱ ὅποιοι ἐξέβιαζον τοὺς εὐπορωτέρους πολίτας, ἀπειλοῦντες, ὅτι θὰ τοὺς εἰσαγάγουν εἰς δίκην ἐπὶ ἀνυπάρκτω ἐγγλήματι· διό οἱ πολῖται ἐξηγόραζον τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειάν των παρὰ τῶν συκοφαντῶν τούτων ἀντὶ χρημάτων.— **ἐκκλέπτω** = κρυφίως ἐξάγω, φυγαδεύω.— **οὐσία** = περιουσία.— **ἄλλο τι παθεῖν**. δηλ. φυλάκισιν, ἐξορίαν, θάνατον.— **ἔασον αὐτὸ χαιρεῖν**. δηλ. τὸ φοβεῖσθαι = ἄφησέ το νὰ πάῃ εἰς τὸ καλὸ, μὴ τὸ βιάζῃς καθόλου εἰς τὸ μυαλό σου.— **ἡμεῖς δίκαιοί ἐσμεν**· ἡ προσωπικὴ σύνταξις ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου = **δίκαιόν ἐστὶν ἡμᾶς σώσαντας...**— **καὶ ταῦτα...** καὶ ἄλλα πολλὰ· διὰ μὲν τοῦ ταῦτα ὑποδηλοῦνται τὰ ῥήματα, διὰ δὲ τοῦ ἄλλα πολλὰ τὰ ἄλλα καλύματα, τὰ ὅποια ὁ Σωκράτης ἐξέθεσεν εἰς τὴν Ἀπολογία.— **ὡς εὐτελεῖς** = πόσον μικροπρεπεῖς.— **ἐπ' αὐτοὺς** = πρὸς τὸ διαφθεῖραι αὐτοὺς = διὰ νὰ βουλλώσωμεν τὸ στόμα των.— **ξένοι οὔτοι**· τὸ οὔτοι ὡσεὶ νὰ ἦσαν παρόντες καὶ τοὺς ἐδείκνυς = νά...— **ἐπ' αὐτὸ τοῦτο**· ἐπὶ τῷ: ἐξαγαγεῖν σε ἐνθένδε.— **Σιμμίας καὶ Κέβης**. ἀμφότεροι ἦσαν Θηβαῖοι φίλοι καὶ ἀκροαταὶ τοῦ Σωκράτους.— **μήτε ἀποκάμης σαυτὸν σῶσαι**. ἀποκάμνω ὡς καὶ παρ' ἡμῶν = ἀπὸ τὸν κόπον παύω νὰ κάμνω τι = διστάζω.— **ὁ ἔλεγεσ ἐν τῷ δικαστηρίῳ**· ἴδε Ἀπολογ. κεφ. 27.— **δυσχερές μοι γίγνεται τι** = μὲ δυσκολεῖται τι.— **ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις...** ὅτι χρῶσ σαυτῷ· εἶναι ἐπεξηγήσις τοῦ ἀνωτέρω ὁ ἔλεγεσ... = ὅτι δὲν θὰ ἤξευρες, τί νὰ κάμης τὸν ἑαυτὸν σου, τί νὰ γίνῃς.— **ἀγαπῶ τινα** = περιβάλλω τινὰ μὲ σεβασμόν.— **ξένοι**. οὕτω καλοῦνται φίλοι ἄλλοδαποὶ, τῶν ὁποίων καθήκον ἦτο νὰ ξενίζωσι τὸν ξένον των ἐπιδημοῦντα εἰς τὴν χώραν των, νὰ τὸν βοήθοῦν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν ὑποθέσεών του καὶ νὰ προστατεύουν αὐτὸν ἀπὸ ἀδικίας ἢ ὕβρεις.

5. οὐδὲ δίκαιον... σαυτὸν προδοῦναι. ἡ σύνταξις: **δοκεῖς μοι οὐδὲ δίκαιον πρᾶγμα ἐπιχειρεῖν σαυτὸν προδοῦναι**.— **πρόδιδωμι ἑμαυτὸν** = παραδίδω τὸν ἑαυτὸν μου εἰς τὴν ἀπώλειαν, εἰς θανάτωσιν.— **ἐξὸν σωθῆναι** = εἰ καὶ ἔξεστί σοι σωθῆναι.— **διαφθείρω** = ἐξοντώνω.— **τοὺς υἱεῖς**. ἴδε Ἀπολ. κεφ. 23.— **οἰχήσει καταλιπὼν** = θὰ τοὺς ἀφήσῃς καὶ θὰ φύγῃς παράκαιρα.— τὸ

σὸν μέρος = ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ σέ.—ὄ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσι = θὰ εὐρίσκωνται εἰς κατάστασιν, τὴν ὁποίαν θὰ τοὺς παρασκευάζῃ ἢ τύχῃ = θὰ ἀκολουθήσουν τὴν φορὰν τῆς τύχης· τὸ πράξουσι, ἂν καὶ εἶναι μεταβατικόν, ἐνταῦθα λαμβάνεται ἀμεταβ. (= θὰ εὐρίσκωνται εἰς τοιαύτην κατάστασιν).—περὶ τοὺς ὄρφανούς· ἦτοι οἱ παῖδες τοῦ μετὰ τὸν θάνατόν του μὲν θὰ ἐγκατελείποντο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ περιήρχοντο εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν, δεδομένου ὅτι ἡ περιουσία, τὴν ὁποίαν θὰ ἐκληροδοτεῖ εἰς αὐτοὺς ὁ Σ., ἦτο ἀσήμαντος (πόση).—**ῥαθυμότατα**=ἀναπαυτικώτατα.—**ταῦτα αἰρεῖσθαι** τὸ ὑποκ. τινά,—**ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σέ** = ὅλη ἡ ἀφορῶσά σε ὑπόθεσις (δηλ. τὰ κατωτέρω : ἡ εἴσοδος τῆς δίκης, ἡ διεξαγωγή της καὶ τὸ τέλος).—**ὡς εἰσῆλθεν** = ὅτι...—**ὡς ἐγένετο**=ὅπως...—**ὁ ἀγὼν τῆς δίκης** = ἡ διεξαγωγή τῆς δίκης.—**καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί... δοκεῖν**=καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο δά, δηλ. τὸ νὰ ἔχῃ τὴν ἐντύπωσιν ὁ κόσμος.—**ὡσπερ κατάγελως τῆς πράξεως** = τὸ κορυφώμα τρόπον τινά τῆς γελοιοποιήσεως τοῦ ὅλου δράματος.—**κακία** = ἀμέλεια, κακορριζικία.—**διαπεφευγέναι**. ὑποκ. **τὴν σωτηρίαν σου**.—**εἶ τι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν** = ἂν ἀξίζαμεν κάτι.—**ἄμα τῶ κακῶ καὶ αἰσχρᾶ ἦ** = ἐκτός τοῦ ὅτι εἶναι κακά, προσάπτουν καὶ ὕνυδος, ἠθικὴν ἔκπτωσιν.—**μία δὲ βουλή** (ἔστω)· ἐνν. **ποιεῖν ἃ ἐγὼ λέγω**.—**οὐκέτι οἶόν τε**. πάντα ταῦτα πράττεσθαι.

6. ἡ προθυμία σου = ὁ πρὸς σωτηρίαν μου ζῆλός σου.—**ἀξία ἐνν. ἐστί**.—**εἰ δὲ μή...** ἐνν. **εἴη ἡ προθυμία σου μετὰ τινος ὀρθότητος, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρα** (ἐστί), ὅσῳ μείζων (ἐστί).—**χαλεπὸς** = ὁ δυσσικονόμητος, ὁ δυσκόλως ἱκανοποιούμενος.—**τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ** = ἐκ τῶν τριῶν στοιχείων τοῦ ψυχικοῦ μου βίου νὰ μὴ ὑπακούω εἰς κανὲν ἄλλο παρὰ εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Τὰ ἐμὰ εἶναι τὰ ἐξ ὧν σύγκειται τὸ ἐγὼ μου· δὲν περιλαμβάνεται δὲ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὰ τρία μέρη εἰς τὰ ὁποῖα συνήθως διηρεῖτο ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος, τὸ λογιστικόν, τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν. Λέγει λοιπόν, ὅτι πείθεται εἰς τὸ λογιστικὸν μόνον ἐκ τῶν ἑαυτοῦ.—**ἐκβάλλω**=ἀπορρίπτω, στέλλω περίπατον, ὅπως λέγομεν σήμερον.—**τύχῃ**. κεφ. 1.—**οὐ μὴ ξυχωρήσω**. μέλλ.=δὲν θὰ πεισθῶ, δὲν θὰ ἐνδώσω.—**οὐδ' ἂν πλείω...** ἡμᾶς μορμολύττηται· τὸ πλείω σύστοιχος αἰτ., τὸ δὲ ἡμᾶς ἀντικείμε-

νον.—**μορμολύττομαι**· ἀποθ. = ἐκφοβῶ διὰ τῆς ἐκφωνήσεως **Μορμῶ**· ἡ δὲ Μορμῶ ἦτο μυθικὸν τέρας, διὰ τοῦ ὁποῖου αἱ γραῖαι καὶ μητέρες ἐτρόμαζαν τὰ παιδιά.—**ἐπιπέμπω** = ἐπισεῖω.—**μετριώτατα** = ὀρθότατα.—**ἀναλαμβάνω** = ἀναθεωρῶ τι καταλειφθὲν πρότερον· ἐδῶ τὸ **καταλειφθὲν** εἶναι τὰ συμπεράσματα, εἰς τὰ ὁποῖα κετέληγον κατὰ τὰς συζητήσεις των πρὸ τῆς συμφορᾶς, **ἀνάληψις** δὲ ἡ ἀνασκόπησις αὐτῶν, ἂν ἦσαν ὀρθὰ ἢ ὄχι.— **ὅτι ἄλλως ἔνεκα λόγου** = ὅτι μάτην, τοῦ κάκου, διὰ τὸ νὰ γίνεταί συζήτησις. Τὸ **ἔνεκα λόγου** εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ μάτην, ἡ δὲ φράσις «ὁ λόγος ἐγένετο ἔνεκα λόγου» εἶναι λογοπαίγνιον γενόμενον ἐκ τῆς διττῆς σημασίας τῆς λέξεως λόγος.— **ὡς ἀληθῶς** = τῇ ἀληθείᾳ, πράγματι.— **ἐπισκοπέομαι** = ἐξετάζω.— **ὧδε ἔχω**· ἀνωτέρω.— **ἦδε ἡ τύχη γέγονε** = ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν εὐρίσκομαι.— **ὑπὸ τῶν οἰομένων τι λέγειν** = ὑπ' ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐφαντάζοντο, ὅτι λέγουν τι ἄξιον λόγου.— **ὄσα γε τάνθρώπεια** = καθ' ὅσον δύναται τις νὰ κρίνῃ ἀπὸ τὰ συμβαίνοντα συνήθως εἰς τοὺς ἀνθρώπους (κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ ὑγιῆς συνήθως δὲν ἀποθνήσκει τὴν ἐπομένην).— **οὐκ ἂν σε παρακρούει** = δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σὲ παρασύρῃ εἰς παραλογισμούς.— **δόξα** = δοξασία.

7. φέρε δὴ = ἔλα τώρα.— **τὰ τοιαῦτα**. δηλ. τὰ ἐπόμενα.— **γυμναζόμενος**. ἐπεξήγησις.— **τοῦτο πράττων** = ἔχων τοῦτο ὡς κύριον ἔργον.— **ατρός**· ὅστις καθώριζε τοὺς ὄρους τῆς διαίτης καὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν γυμναζομένων.— **παιδοτρίβης** διδάσκαλος τῆς γυμναστικῆς, ὁ ὁποῖος ἐδίδασκε τοὺς νέους τὴν τέχνην τοῦ ἀγωνίζεσθαι καὶ ἄλλα ὅμοια· οὗτος ὤφειλε νὰ γνωρίζῃ ἀκόμη, τί ἕκαστος ἔπρεπε νὰ πράττῃ καὶ εἰς τί νὰ ἀσκῆται ἀναλόγως τῆς ὑγείας καὶ τῶν δυνάμεών του.— **ἐπιστάτης** = ὁ ὠρισμένος νὰ ἐπιστατῇ ἐπὶ τινος ἔργου, ὁ ἐπιμελητής.— **ἐπαῖω** = εἶμαι βαθὺς γνώστης.— **ἔστι ταῦτα**· ἔνν. ἀληθῆ.— **εἶεν**. ἐπίρρ. = ἄς εἶναι, ἕως ἐδῶ καλά.— **ἀτιμάζω** = περιφρονῶ.— **πῶς γὰρ οὐ**. δηλ. πείσεται κακόν.— **ποῖ τείνει** = ποῦ ἄγει (εἰς φθορὰν ἢ εἰς ὕλεθρον), ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ.— **καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος**. δηλ. τὸ σῶμα ἢ τὴν ψυχὴν (ἀναφέρεται).— **δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα. τοῦτο γὰρ διόλλυσιν**· εἶναι ἡ ἀπόκρισις εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἀνωτέρω συνθέτου ἐρωτήματος.— **οὕτως**· ἔνν. ἔχει.— **διέρχομαι** = ἀναφέρω λεπτομερῶς.— **ᾧ** = τούτῳ γὰρ· **ἐγίγνετο... ἀπώλλυτο**· ὁ λέγων μεταθέτει τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸ παρελθόν

καὶ θεωρεῖ τὸ συζητούμενον ἐν τῷ παρόντι ζήτημα ὡς γνώμην πρότερον ἐπιδοκιμασθεῖσαν. Δύναται δὲ νὰ συμπληρωθῇ τὸ ὅλον ὡς ἐξῆς: ὁ τῷ μὲν δικαίῳ εὐρίσκειτο βέλτιον γιγνόμενον, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπολλύμενον.

8. τὸ ὑγιεινόν... τὸ νοσῶδες· ἀντὶ τῶν ἀφηρημένων (πρβλ. καὶ κατωτέρω «τὸ ἀδικον... τὸ δίκαιον».)—**που** = ἂν δὲν ἀπακῶμαι.—**μοχθηρὸς** = ἐλεεινός, ἀθλιος.—**διεφθαρμένος** = ἐξηγνημένος.—**λωβάομαι** = βλάπτω.—**ὀνίνημι** = ὠφελῶ.—**φάυλος** = πρόστυχος, μικρᾶς ἀξίας.—**ὄ,τι ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων** = ὅ,τι δῆποτε εἶναι τοῦτο ἀπὸ τὰ ἰδικά μας, ἐκ τῶν στοιχείων τῆς ζωῆς μας· εἶναι δὲ τοῦτο ἡ ψυχή.—**περὶ ὃ ἦ τε... ἐστὶ** = μὲ τὸ ὅποιον ἔχει σχέσιν.—**οὐδαμῶς** = κατ' οὐδένα τρόπον (νομίζομεν αὐτὸ εὐτελέστερον).—**τίμιος** = πολῦτιμος.—**πολύ γε**· ἐνν. τιμιώτερον.—**ὦ βέλτιστε** = φίλτατέ μου.—**ἡμᾶς** = περὶ ἡμῶν.—**ὁ εἷς καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια**· κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς πολλοὺς = ὁ εἷς καὶ μάλιστα αὐτὴ ἡ ἀλήθεια· ἡ λέξις ἀλήθεια ἔχει ἐδῶ τὴν μεταφυσικὴν σημασίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας φέρεται συνήθως παρὰ Πλάτωνι· σημαίνει δηλ. τὴν καθαυτὸ πραγματικότητα, τὸν θεόν.—**ταύτη**—κατὰ τοῦτο, ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ.—**εἰσηγοῦμαι** = προτείνω.—**ἀλλὰ μὲν δὴ... οἷοί τέ εἰσιν**· εἶναι ἐπανάληψις τοῦ λόγου τοῦ Κρίτωνος (ἴδ. ἀνωτέρω κεφ. 3) περὶ τῆς δυνάμεως τῶν πολλῶν.—**ἀποκτίννυμι** = ἀποκτείνω.—**οὗτος ὁ λόγος**· δηλ. ὅσα εἶπομεν τώρα συζητοῦντες περὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης εἶναι ὅμοια πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἄλλοτε εἶπομεν.—**ἀλλὰ μένει** = μάλιστα ἔχει ἀκόμη ἰσχύν· ὁ ἀλλὰ ἐν τῷ διαλόγῳ ἔχει συνήθως παραχωρητικὴν ἐέννοιαν.

9. ἐκ τῶν ὁμολογουμένων = σύμφωνα πρὸς ὅσα ὁμολογήσαμεν.—**ἄς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις** = αἱ σκέψεις δέ, ἄς σὺ λέγεις.—**μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα σκέμματα ἦ'** κατὰ παράλειψιν τοῦ ῥήματος ὄρα.—**ὡς ἀληθῶς** = ἀληθέστατα, εἰς τὴν πραγματικότητα.—**σκέμμα** = σκέψις.—**ῥαδίως** = ἐπιπολαίως, μὲ ἐλαφρὰν τὴν καρδίαν.—**καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἂν** = καὶ τούτων, οἱ ἀνεβιώσκοντο γ' ἂν.—**ἀναβιώσκομαι** = ἀναζῶ· ἐδῶ μεταβ. = ἐπανεφέρω εἰς τὴν ζωὴν.—**οὐδενὶ ξὺν νῶ** = σὺν οὐδενὶ νῶ = ῥαδίως.—**ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ** = ὁ ὀρθὸς λόγος οὕτως ἐπιβάλλει· ὅτι δηλ. τὸ εὖ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, τοῦτο δὲ ὅτι ταῦτόν τῷ καλῶς καὶ δικαίως ζῆν.—**μὴ οὐδὲν**

ἄλλο σκεπτέον ἤ· ὡς ἀνωτέρω παρελείφθη τὸ ρῆμα ὄρα.— **καὶ αὐτοὶ=καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ** (δηλ. ἐγὼ καὶ οἱ φίλοι).— **ἐξάγοντες** = συνεργοῦντες εἰς τὴν ἐξαγωγήν, φυγάδουσίν μου.— **ἐξαγόμενοι ἀντὶ ἐξαγόμενος**, διότι μόνος ἐξαγόμενος θὰ ἦτο ὁ Σωκράτης.— **κὰν φαινόμεθα ἄδικα αὐτὰ ἐργαζόμενοι** = καὶ ἐὰν φαινώμεθα, ὅτι αὐτά, ἃ ἐργαζόμεθα, εἰσὶν ἄδικα.— **μὴ οὐ δέη ὑπολογίζεσθαι·** κατὰ παράλειψιν, ὡς ἀνωτέρω τοῦ ρήματος ὄρα = (πρόσεχε), μήπως δὲν πρέπει νὰ λογαριάζωμεν.— **τί δρῶμεν** = τί χρὴ δρᾶν.— **πη** = εἰς κανὲν σημείον τοῦ λόγου μου.— **ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πείσαι σε πράττειν ταῦτα, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος·** ὑποκ. τοῦ πράττειν ἐγὼ = διότι ἐγὼ μεγάλην σημασίαν ἀποδίδω εἰς τὸ νὰ σὲ πείσω νὰ πράττω ταῦτα (νὰ σεβασθῶ δηλ. τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου) καὶ ὄχι παρὰ τὴν θέλησίν σου (νὰ τὰ πράττω).— **σοι** = κατὰ τὴν κρίσιν σου.— **ἤ** = ὅπως.— **μάλιστα** = ἀκριβῶς.

10. ἐκκεχυμένα ἐῖσι = ἐκκέχυνται τῆς μνήμης = ἔχουν λησμονηθῆ.— **ἄρα** = ὡς φαίνεται.— **ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες** = δὲν ἐνοήσαμεν, ὅτι δὲν διαφέρομεν καθόλου ἀπὸ παιδιᾶ (τὰ ὅποια ὅτι δέχονται τὴν μίαν στιγμὴν ἀρνοῦνται τὴν ἄλλην).— **παντὸς μᾶλλον** = περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο πρᾶγμα, ἀναντιρρήτως.— **ἡμῖν** = ὑφ' ἡμῶν.— **ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται· οἱ παλαιοὶ εἶχον τὴν γνώμην τοὺς μὲν φίλους εὖ, τοὺς δὲ ἐχθροὺς κακῶς ποιεῖν, ἢ ἄλλως τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δὲ ἐχθροὺς ἀνιᾶν·** μόνον ὁ Σωκράτης, πρωτοπόρος τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας τοῦ «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν...», καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς», ἤχθη εἰς τὴν διατύπωσιν τοῦ ὑψηλοῦ ἠθικοῦ διδάγματος «οὐ δεῖ ἀνταδικεῖν ἀδικούμενον».— **ἀντικακουργέω** = ἀνταποδίδω τὸ κακόν.— **καθομολογέω** = παραδέχομαι.— **δόξα** = πεποιθήσις.— **οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μὴ·** δηλ. μεταξύ τῶν πρεσβυόντων τὸ «μὴ δεῖν μηδενὶ τρόπῳ μηδένα κακῶς ποιεῖν» καὶ τῶν ἀποδεχομένων τὸ «τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς κακῶς».— **οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή** = δὲν ὑπάρχει ὁμοφροσύνη, σύμπτωσις ἀντιλήψεων.— **κοινωνεῖς·** ἔνν. τῆς βουλής=συμμερίζεσαι τὰς ιδέας αὐτάς.— **ξυνδοκεῖ σοι** = συμφωνεῖς μετὰ τὰς ιδέας αὐτάς.— **τῆς ἀρχῆς** = τῆς θεμελιώδους βάσεως τῆς συζητήσεως, δηλ. ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος κλπ.— **εἰ πη ἄλλη δέδοκται** = ἂν ἔχῃς ἄλλην τινὰ γνώμην.

—**δίκαια ὄντα**. συναπτέον πρὸς τὸ ποιητέον ὡς ἐξῆς: ἂ ἂν τις ὁμολογήσῃ τῷ (= τινί), ἐπεὶ δίκαιά ἐστι, ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον;—**ἐξαπατητέον**· ἔνν. ἐν τούτοις.

11. ἐκ τούτων = συμφώνως πρὸς αὐτὰ (τὰ ὁμολογούμενα).—**ἀθρέω** = βλέπω μετὰ προχοχῆς, προσέχω,— **καὶ ταῦτα** = καὶ μάλιστα.—**οὓς ἤκιστα δεῖ**. δηλ. τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα. — **ἀποδιδράσκειν**· ἐπιφέρει τὴν πρότασιν **εἴθ' ὅπως δεῖ** (= οἰαδήποτε ἄλλη λέξει) κλπ., διὰ τὴν μετρίασιν τὴν κακὴν ἔνοιαν τοῦ ἀποδιδράσκειν, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο ἐπὶ δούλων.— **ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ... ἐπιστάντες ἔροιτο**. αἱ μετοχαὶ δὲν συνδέονται, διότι τὸ ἐλθόντες διορίζει χρονικῶς τὸ ἐπιστάντες· τὸ δὲ ἐπιστάντες τὸ ἔροιτο.— **τὸ κοινὸν** = τὸ δημόσιον.—**ἄλλο τι**· ἔνν. διανοεῖ.—**εἶναι τὴν πόλιν καὶ μὴ ἀνατετράφθαι** = νὰ στέκῃ ὀρθία ἢ πόλις καὶ νὰ μὴ ἀνατραπῇ, νὰ διατηρηθῇ καὶ νὰ μὴ διαλυθῇ.— **γενόμεναι δίκαι** = ἐκδικασθεῖσαι δίκαι, αἱ ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων.— **ἄλλως τε καὶ** = καὶ μάλιστα... (μετὰ τινος εἰρωνείας διὰ τοὺς ῥήτορας). Εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ καταργηθῇ νόμος τις κατὰ πρότασιν πολίτου, ὠρίζοντο ὑπὸ τῆς οἰκείας ἀρχῆς ῥήτορες συνήγοροι τοῦ νόμου, οἱ ὁποῖοι ἀγορεύοντες δημοσίᾳ ὑπεστήριζον αὐτὸν ἐνώπιον τῶν νομοθετῶν, ἀντικρούοντες τὰς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας τοῦ εἰσηγουμένου τὴν κατάργησιν αὐτοῦ πολίτου. Κατὰ τὴν δίκην λοιπὸν αὐτὴν τοῦ ὑπάρχοντος νόμου εἶναι εὐνόητον, ὅτι ἀνεπτύσσετο πολλὴ ρητορικὴ δεξιότητιν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερίδων, τῆς κατηγορούσης καὶ τῆς ὑπεραπολογουμένης τοῦ νόμου.— **ἀπολλυμένου** = ὁ ὁποῖος κινδυνεύει νὰ καταλυθῇ.— **κυρία** = ἔγκυρος.— **ὅτι ἡδίκηκε γὰρ ἡμᾶς**. βραχυλογία· τὸ πλῆρες : ὅτι ἐπεχειροῦμεν ἀπολέσαι τοὺς νόμους δικαίως· ἡδίκηκε γὰρ ἡμᾶς ἢ πόλις.

12. τί οὖν· ἔνν. ἐροῦμεν.—**ἦ**· ἐπίρρ. = ἀλήθεια; καὶ **ταῦτα**· ἀναφέρεται εἰς τὸ νόημα τῆς προτάσεως «ἡδίκηκε γὰρ...»· δηλ. ἂν κρίνης τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου δικαίαν, νὰ τὴν θεωρῆς ἔγκυρον καὶ σεβαστήν, εἰ δὲ μὴ ἄκυρον καὶ ἐπομένως ἀξίαν καταφρονήσεως.— **φέρε γὰρ**· ἔνν. **εἰπέ** = ἔλα λοιπὸν εἰπέ.— **ἐγκαλῶ τινί τι** = ἀποδίδω εἰς τινὰ κατηγορίαν διὰ τι.— **καὶ δι' ἡμῶν**. ὁ καὶ ἐπεξηγηματικὸς.— **φυτεύω**· ἢ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν φυτῶν = γεννῶ.— **τοῖς περὶ τοὺς γάμους** = οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται εἰς τοὺς γάμους, κανονίζουν τὰ τῶν γάμων· οἱ νό-

μοι οὔτοι δὲν ἦσαν ὑποχρεωτικοί, ἀλλ' ἀπλῶς ἐρρύθμιζον τὰ τῶν γάμων, διὰ τὸ εἶναι ἐγκυροὶ καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ἐπακόλουθα αὐτῶν.— **τροφὴν καὶ παιδείαν** = τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνατροφήν· οἱ νόμοι οὔτοι ἦσαν μὲν ὑποχρεωτικοί, εἶναι ὅμως προφανές, ὅτι οὐδεὶς ἐλεύθερος Ἀθηναῖος πολίτης ἐξετέλει τὰ πρὸς τὰ τέκνα του καθήκοντα ὑπὸ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ νόμου· ἀλλ' ἐκ τῆς ἐλευθέρας αὐτοῦ βουλήσεως.— **ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ**· διὰ τῆς πρώτης ἐδῆλουν οἱ ἀρχαῖοι ὀλόκληρον τὴν διανοητικὴν παιδείαν, διὰ τῆς δευτέρας δὲ τὴν σωματικὴν.— **εἶναί σοι τὸ δίκαιον ἐξ ἴσου** = ὅτι εἶναι ἐξ ἴσου κατανεμημένον τὸ δίκαιον εἰς σέ...=ὅτι ἔχεις τὰ ἴδια δικαιώματα.— **ἄρα** = τάχα, ὡς φαίνεται.— **ἢ οὕτως εἶ σοφός** = ἢ τόση εἶναι ἡ σοφία σου.— **ἐν μείζονι μοίρα** = ἐν μείζονι τιμῇ, εἰς θέσιν ἀνωτέραν.— **ὑπείκω** = ὑποτάσσομαι.— **χαλεπαίνω** = ὀργίζομαι.— **πέθειν**· πειρᾶσθαι **πέθειν** (δηλ. τὸ μεταβάλλει ἀντιλήψεις).— **ἡσυχίαν ἄγω** = ἡσυχάζω.— **ἡσυχίαν ἄγοντα** = ἀδιαμαρτυρήτως.— **ἐάν τε τύπτεσθαι... ἐάν τε δεῖσθαι**. ἐπεξήγησις τοῦ **παθεῖν**.— **δέομαι - δοῦμαι** = ρίπτομαι εἰς τὸ δεσμοτῆριον.— **ἐάν τε ἄγῃ**. ἀναφέρεται εἰς τὸ κατωτέρω ποιητέον ταῦτα.— **ὑπεικτέον**· **ὑπείκω**, ὅπερ ἐναυῦθα = ἀποφεύγω τὴν στρατεύσειν.— **ἀναχωρῶ** = ὀπισθοχωρῶ.— **ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε** = ὅπως ἐπιβάλλει τὸ φυσικὸν δίκαιον.— **βιάζομαι** = μεταχειρίζομαι βίαια μέσα.— **ὄσιος** = ὁ σύμφωνος πρὸς τὸν θεῖον νόμον.

13. δρῶ τινά τι = κάμνω εἰς τινὰ κάτι (καλὸν ἢ κακόν, δίκαιον ἢ ἄδικον).— **τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναι** = μὲ τὸ τὸν ἔχωμεν δώσει τὴν ἄδειαν.— **τῶν Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ**· συναπτέον πρὸς τὸ ἀνωτέρω **τῷ ἐξουσίαν**...— **ἐπειδὴν δοκιμασθῆ**· διὰ τὸ εἰσελθῆ εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐγγραφῆ εἰς τὸ οἰκεῖον μητρώον ὁ Ἀθηναῖος ἐφηβος, ἔπρεπε προηγουμένως τὸν δοκιμασθῆ· ἔπρεπε δηλ. τὸν ὑποβληθῆ εἰς ἔλεγχον τὰ οἰκογενειακὰ αὐτοῦ στοιχεῖα, ἵνα ἀποδειχθῆ ἂν προήρχετο ἐκ γνησίων Ἀθηναίων πολιτῶν.— **ᾧ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν**· συναπτέον τῷ **ἐξεῖναι**... **ἀπιέναι**.— **καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων κλπ.** εἶναι διασάφησις τοῦ προαγορευόμενου **ἐξεῖναι**, δηλ. δὲν προηγόρευε μὲν νόμος τάνωτέρω, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀπηγόρευεν αὐτά, τ.ἔ. σιωπηρῶς ἐδίδοτο ἡ ἄδεια τὸν ἀπέλθῃ ἐκ τῆς πόλεως πᾶς μὴ ἐπιδιομιμάζων τοὺς νόμους αὐτῆς.— **ὡμολογηκέναι ἔργῳ**· προσετέθη τὸ **ἔργῳ**, ἐπειδὴ συνήθως αἱ ὁμολογίαι γίνονται διὰ λόγου, ἐνῶ ἐδῶ

ἡ παραμονὴ εἰς τὴν πόλιν ἀποτελεῖ ἔμπρακτον ὁμολογίαν, ὅτι ἀρέσκουσιν εἰς αὐτὸν οἱ νόμοι.— **τριχῆ** = κατὰ τρεῖς τρόπους.— **γεννητῆς** = γεννήτωρ.— **προτιθέντων**· ἔνν. αἴρουν τοῦ πείθειν ἢ πείθεσθαι· ἡ μετοχὴ ἐναντιωματικὴ.

14. ἐνέξεσθαι· μετὰ παθ. σημασίας.— **ἐνέχομαί τινι** = καθίσταμαι ἔνοχος εἰς τι.— **οὐχ ἦκιστα** = μάλιστα.— **ἐν τοῖς μάλιστα** = ἐν τοῖς μάλιστα ἐνεξομένοις σὺ μάλιστα ἐνέξει = ἰδιαιτάτα.— **διατὶ δὴ**· ἔννοεῖται : ἐν τοῖς μάλιστα ἐμὲ — **δὴ** = τάχα.— **καθάπτομαι τινος** = προσβάλλω τινά.— **τῶν ἄλλων...διαφερόντως** = διαφόρως τῶν ἄλλων, ὑπὲρ τοὺς ἄλλους.— **ὅτι μὴ** = εἰ μὴ.— **ἐπὶ θεωρίαν** = θεασόμενος τοὺς ἀγῶνας· ἔννοεῖ τοὺς ἀγῶνας τοὺς τελουμένους κυρίως κατὰ τὰ τέσσαρας μεγάλας πανελληνίους ἑορτὰς τῶν Ὀλυμπίων, Πυθίων, Ἰσθμίων, Νεμείων.— **εἰ μὴ ποι στρατευσόμενος**· ἴδε Ἄπολ. κεφ. 17.— **εἰδέναι** = ὥστε νὰ γνωρίσης.— **πολιτεύομαι**· ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς σημασίας του **πολιτεύω** = ζῶ ὡς πολίτης.— **ἐξῆν σοι φυγῆς τιμήσασθαι** = εἶχες τὸ δικαίωμα νὰ ὀρίσης διὰ τὸν ἑαυτὸν σου ὡς τιμωρίαν τὴν ἐξορίαν (ἴδε Ἄπολ. κεφ. 27).— **ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ ἀγανακτῶν** = ἐκαμάρωνες προσποιούμενος, ὅτι δὲν ἠγανάκτεις.— **ἐντρέπομαί τινος** = φροντίζω περὶ τινος.— **συντίθεμαι** = συμφωνῶ.— **ἄλλο τι** ἔνν. ποιεῖς.— **Λακεδαίμονα... Κρήτην**· ἦσαν καὶ αἱ δύο δωρικαὶ χῶραι ἔχουσαι τὸ αὐτὸ πολίτευμα καὶ τὰ αὐτὰ ἥθη. Ταύτας προέβαλλε συχνὰ ὁ Σωκρ. ὡς ὑποδείγματα εὐνομούμενων πόλεων.— **(ὅς) δὴ** = ὡς γνωστόν.— **ἐλάττω** = ἐλάττους ἀποδημίας.— **ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες**· ἔνν. ἐμμενεῖς.

15. οἱ ἐπιτήδαιοι· οἱ ὅποιοι ἐσκέφθησαν νὰ φυγαδεύσουν αὐτὸν ἐκ τοῦ δεσποτηρίου.— **καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν** = καὶ θὰ ἐνισχύσης ὑπὲρ τῶν δικαστῶν (= πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν δικαστῶν) τὴν γνώμην τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νὰ πιστεύουν, ὅτι ὀρθῶς ἐδίκασαν τὴν δίκην.— **(σφόδρα) που** = κατὰ τὴν γνώμην μου.— **τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες**· ἐρωτοῦν πάλιν οἱ νόμοι, ὡς νὰ ἔδωκεν ὁ Σωκράτης καταφατικὴν ἀπόκρισιν.— **ἄσχημον**· οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ἀσχήμων = ἀπρεπής.— **τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα**· περίφρασις = ἡ πρᾶξις, ἡ διαγωγὴ τοῦ Σωκράτους.— **ἀπαίρω** = ξεσηκώνομαι, ἀναχωρῶ.— **ἐκεῖ γὰρ πλείστη ἀταξία**· οἱ Θετταλοὶ ἦσαν περιβόητοι ἐπὶ ἀπάτη καὶ ἀπιστία (πρβλ. τὸ

τοῦ Δημοσθ. Α' Ὀλυθ., § 22), ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀκολασίᾳ.—**σκευὴν περιτίθεμαι** = ἐνδύομαι φόρεμα.—**διφθέρα'** εἶδος ἱματίου ἐκ δερμάτων ζώων.—**ἐνσκευάζομαι** = ἐνδύομαι, ἀλλάσσω φόρεμα.—**σχῆμα** = τὸ ἐξωτερικόν.—**μεταλλάσσω** = μεταβάλλω.—**ὑπέρχομαί τινα** = κολακεύω τινά.—**δουλεύω** = φέρομαι δουλικῶς.—**τί ποιῶν** ἐνν. βιώσει ἐν Θετταλίᾳ.—**ἢ εὐωχούμενος**· Οἱ Θεσσαλοὶ ἐφημίζοντο ὡς πολυφάγοι· ὁ Σωκράτης ἐπομένως διὰ νὰ μὴ τοὺς δυσαρεστῆ καὶ νὰ εἶναι ἀνεκτός, ᾤφειλε νὰ τοὺς μιμηθῆ συζητῶν μετ' αὐτῶν περὶ δείπνου μᾶλλον παρὰ περὶ ἐπιστήμης καὶ ἀρετῆς.—**ποῦ ἡμῖν ἔσονται** = τί θὰ γίνουν παρακαλοῦμεν; **ἢ τοῦτο μὲν οὐ**· ἐνν. πείσονται.—**αὐτοῦ** = ἐν αὐθα.—**εἶπερ γε χρή**· ἐνν. ἐπιμελήσασθαι.

16. ἵνα εἰς Ἄδου ἔλθῶν· ὅτι ἐνταῦθα ἐκρίθη ὡς δίκαιον καὶ ἄδικον, καὶ ἐκεῖ ὁμοίως θὰ κριθῆ, δηλ. τὸ ἀνταδικεῖν καὶ ἐπὶ τῆς γῆς θεωρεῖται ἄδικον καὶ εἰς τὸν Ἄδην ὁμοίως θὰ χαρακτηρίζεται.—**τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν**· Ἀπολ. κεφ. 32.—**ἐνθάδε** = ἐν τῇ γῆ, ἐν τῷ παρόντι βίῳ.—**σοι**· ἢ δοτ. συναπτά τῷ **ἄμεινον** κλπ. καὶ οὐχὶ τῷ φαίνεται.—**ἄμεινον** τοῦ ἐγκαταμεῖναι καὶ ἀποθανεῖν.

17. κορυβαντιῶντες· οἱ Κορύβαντες ἦσαν ἱερεῖς τῆς θεᾶς Κυβέλης τῆς μητρὸς τῶν θεῶν, ἢ ὅποια ἦτο θεοποιηθεῖσα ἢ γῆ. Ἐλατρεῦετο δὲ αὕτη εἰς Μ. Ἀσίαν καὶ μάλιστα εἰς τὴν Φρυγίαν, ὀπόθεν ἢ λατρεία της διεδόθη εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Οἱ Κορύβαντες λοιπὸν οὗτοι ἐτέλουν τὰ τῆς λατρείας τῆς θεᾶς χορεύοντες μανιωδῶς, ὡς οἱ δερβίσαι τῶν μωαμεθανῶν, ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν αὐλῶν καὶ ἄλλων μουσικῶν ὀργάνων καὶ ἐκβάλλοντες ἀγρίας κραυγὰς καὶ ποικιλοτρόπως παραφερόμενοι. Οἱ ἦχοι οὗτοι καὶ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιδράσεως παρέμενον καὶ ἐβόμβουν ἐπὶ πολὺ εἰς τὰ ὠτά των, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ ἀκούσουν ἄλλο τι.—**ἡχῆ** = ἡχώ.—**ὄσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα** = κατὰ τὴν γνώμην τοῦλάχιστον, τὴν ὅποιαν ἔχω τώρα.—**πλέον ποιῶ** = κατορθώνω.—**καὶ πράττωμεν ταύτη** = καὶ ἄς κάμωμεν ἔτσι, ἄς ἀκολουθήσωμεν αὐτὴν τὴν γραμμὴν.—**ὕφηγοῦμαι** = ὑποδεικνύω.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΡΙΤΩΝ	σελ. 5 -	36
1. Εισαγωγή	»	5
2. Κείμενον	» 7 -	23
3. Έρμηνευτικά σημειώσεις	» 25 -	36

ΕΞΕΦΥΛΛΟΝ : ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΗ', 1969 (VI) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 60.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1839 / 23. 5. 69

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ : ΓΡΑΦΙΚΗ Ε.Π.Ε. - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : Π. ΟΚΤΩΡΑΤΟΣ - ΚΑ. ΚΟΥΚΙΑΣ Ο. Ε.

0020556628

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

